

ड) अलम्, बहिस्, अन्तर् - इत्यादयः उपसर्गतुल्याः एव भवन्ति ।

यथा - अलम् + करोति - अलङ्करोति
बहिस् + करोति - बहिष्करोति
अन्तर् + भवति - अन्तर्भवति ।

न) स्वी, उष्णी, सज्जी - इत्यादयः अपि उपसर्गतुल्याः सन्ति ।

यथा - स्वी + करोति - स्वीकरोति
उष्णी + करोति - उष्णीकरोति
सज्जी + करोति - सज्जीकरोति

२ उपसर्गनियमाः

अ) उपसर्गः धातोः पूर्वं भवति ।

यथा - आ + गच्छति - 'â आगच्छति ।

आ) उपसर्गेण कदाचित् धातोः अर्थः परिवर्तते ।

यथा - स्मरति - विस्मरति
गच्छति - आगच्छति

इ) कदाचित् उपसर्गः धातोः अर्थस्य पोषणं करोति ।

यथा - शोभते - सुशोभते
लिखति - विलिखति

ई) कदाचित् धातोः पूर्वं द्वित्राः उपसर्गाः अपि भवन्ति ।

यथा - प्रति + आ + गच्छति - प्रत्यागच्छति
निर् + आ + करोति - निराकरोति
सम् + उत् + आ + हरति - समुदाहरति
वि + अव + स्थापयति - व्यवस्थापयति

उ) उपसर्गकारणतः कदाचित् परस्मैपदिधातुः आत्मनेपदिरूपम्, आत्मनेपदिधातुः परस्मैपदिरूपं च प्राप्नोति ।

यथा - अ) वि + जयति (परस्मैपदी) - विजयते (आत्मनेपदी)
प्र + तिष्ठति (परस्मैपदी) - प्रतिष्ठते (आत्मनेपदी)
वि + क्रीणाति (परस्मैपदी) - विक्रीणीते (आत्मनेपदी)
आ) वि + रमते (आत्मनेपदी) - विरमति (परस्मैपदी)